

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA

<p>Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicații oficiale, concurse, edict etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele sînt a se adresa redacției „Fóia diecesană“; eră banii de prenumerațiune și inserțiunilor la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	---	---

Congresul bisericii ort. orientale române.

Astăzi, în duminica tuturor sântilor, se întrunesc membrii Congresului bisericii ortodoxe răsăritene române în sesiunea ordinară, care conform dispozițiunilor statutului nostru organic bisericesc, prégratios sancționat cu altisima rezoluțiune regală din 28 Maiu 1869, avea să se deschidă încă în 1/13 Octobre 1884.

Însaș convocarea Escelenției Sale, a Înaltpré-sânțitului Archiepiscop și Metropolit *Miron Romanul* din 8/20 Maiu a. c. Nr. 57 M. publicată în Nr. 20 al fóiei nóstre, ne arată, câte pedeci și dificultăți s'au pus în calea întrunirii Congresului în decursul celor două ani din urmă.

Dificultarea ținerii regulate a Congresului nostru național bisericesc, precum sîntem înformați din diferite motive și cause politice, mărturisind sincer, credincioșii bisericii ort. răs. rom. cu mintea lor mărginită de supuși și cetățeni pururea loiali nu o a putut pricepe.

Atitudinea, purtarea Congreselor și Sinódelor nóstre bisericești în decurs de 17 ani a fost totdeuna corectă legală; de aceea pedecile, ce s'au fost pus întrunirii Congresului în două rënduri, au fost deșteptat cu tot dreptul în clerul și poporul bisericii nóstre grele temeri pentru drepturile și instituțiunile cele mai sacre ale lui, cari temeri au născut deja o neîncredere și nedumenire față de scopurile și intențiunile finali ale Înaltului guvern al patriei în réport cu biserica nóstră.

Acéstă neîncredere și nedumenire a fost nutrită și susținută prin împrejurarea, că în întretimp prin o simplă ordonanță ministerială ni se confiscă până și judecătura disciplinară a *Autonomiei nóstre bisericești asupra învățătorilor confesionali contra espresei legi* (art. diet. IX din anul 1868), și că biserica nóstră în sublima ei misiune relativă la desvoltarea învățământului și culturai confesionale morale a

poporului, înloc de a fi sprijinită de organele Înaltului Guvern al țerei, ea biserica în timpul din urmă întâmpină, cași când ar fi o sistemă în lucru, cele mai daunóse pedeci și contracarări prin tot soiul de ingerințe și influințe directe și indirecte, așa încât cugetam a fi ajuns starea aceea atât de bine caracterisată în faptele Apostolilor: „Și toți se uimiau și nu se înțelegeau, dîcând unul către altul: Ce va să fie acésta?“

Multumită grației Majestății Sale pré bunului nostru Monarch și vederilor ulterioare mai calme, mai înțelepte ale Înaltului Guvern al țerei, pedecile formale sînt delăturate, calea este acum deschisă, pentruca reprezentanții întregii provincii metropolitane, preoți și mireni, întruniți în corporațiunea nóstră supremă bisericească, în Congres, să delibereze și rezolveze multele, grelele și delicatele cestiuni, care așteptă de mai mult timp deslegarea lor, și între cari se află, precum am arétat mai sus, atacuri asupra libertății religioare, asupra autonomiei și limbei nóstre bisericești.

Zelul probat, iubirea sinceră a bisericii și naționalității nóstre, înțelepciunea și precauțiunea, precum și buna înțelegere a membrilor Congresului întrunit astăzi în Sibii ne sînt garanția cea mai bună, că Congresul nostru bisericesc și între împrejurările și timpurile fatale, în care ne aflăm, va nisui din resputeri a chiarifica situațiunea posomorită și a apéra cu bărbăție autonomia atacată a bisericii nóstre, căci autonomia bisericii este cestiune de esistență, cestiune de viață pentru noi și în acésta nobilă luptă ne vom grupa cu toții în jurul membrilor Congresului.

Împératul ceresc, duhul adevérului, carele pretutindenea este și tóte le împlinește, dăruéscă membrilor Congresului virtute, tária și înțelepciune întrunirea cu bun succes a grelelor probleme supuse deliberării lor, căci astăzi clerul și poporul din întreaga provincie metropolitană ș'a pus tótă speranța în ei. Dđeu să-le ajute.

Circulariū consistorial referitoriū la arondarea protopresbiteratelor.

Nr. 416 B.

Veneratulū cler și iubitulū popor credincios din diecesa de Ddeu scutită a Caransebeșului; Dar îndurare și pace dela Ddeu Tatăl, carele este în ceriuri!

Prin conclusele măritulū Congres național român bisericesc ținut în anul 1881 Nrii prot. 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 128 și 129 s'a regulat arondarea protopresbiteratelor din întręga provincie metropolitană, prin urmare și din diecesa noastră a Caransebeșului.

Comunicându-se actele arondărei protopresbiteratelor, sosite dela sânta Metropolie, cu Veneratul Sinod eparchial din anul curgătoriū, Veneratacelas prin decisul seu din 22 Aprilie a. c. Nr. prot. 46 a avisat Consistoriul diecesan a publica prin circulariū în întręga diecesă decisele congresuali referitore la arondarea protopresbiteratelor spre sciință și orientare, lăsându-se în voc liberă comunelor mărginașe, dacă prin noua arondare s'ar considera vătămăte în interesele lór vitali, a reclama la Sinodul eparchial din anul viitoriū 1887, care Sinod va decide definitiv asupra reclamelor, dispunënd esecutarea arondărei.

Consistoriul diecesan satisfăcënd acestei însărcinări publică în următorele arondarea protopresbiteratelor din diecesa noastră, decretată de măritul Congres național român bisericesc.

Eparchia Caransebeșului.

A. Sumariul.

Nrul Serial	Numirea Protopresbiteratului	Locul central	Nrul comunelor	Nrul sufletelor
I	Caransebeș . .	Caransebeș	58	45384
II	Mehadia-Orșova	Mehadia	45	57167
III	Lugoș	Lugoș	31	24038
IV	Făget	Făget	49	22352
V	Buziaș	Buziaș	28	26465
VI	Ciacova . . .	Ciacova	16	15374
VII	Verșet	Rêtișor	23	26253
VIII	Panciova . . .	Satul nou	11	28100
IX	Biserica-albă .	Iam	30	40232
X	Oravița	Oravița	23	30952
XI	Bocșa montană	Bocșa montană	30	31834
		Summa .	344	348151

B. Seria comunelor.

I. Protopresbiteratul Caransebeșului.

1. Caransebeș	5. Glimboca
2. Iaz	6. Ohababistra
3. Ciuta	7. Cireșa cu filiile
4. Obreja	8. Săvoi și

9. Ferdinandsberg	35. Petroșnița
10. Valea mare, filie la	36. Bucosnița cu filia
11. Voislova	37. Golet
12. Ruseberg cu filia	38. Sadova nouă cu filia
13. Ruschița	39. Slatina
14. Marga cu filia	40. Armeniș
15. Vamamarga	41. Feneș
16. Mărul	42. Rusca
17. Crecina cu filia	43. Teregova
18. Mal	44. Valea bouluī
19. Var	45. Rugi
20. Servesci	46. Ohabita
21. Dalcı cu filia	47. Dălinești
22. Cicleni	48. Apadia
23. Rueni cu filia	49. Valeadeni
24. Turnul	50. Brebul
25. Borlova	51. Jupa
26. Bolvașnița	52. Zăgujeni
27. Slagna	53. Ruginos
28. Verciorova	54. Ohaba-Mutnic
29. Ilova	55. Mutnicul mare
30. Buchini cu filia	56. Prisaca
31. Prisian	57. Pestere
32. Chârpa	58. Maciova.
33. Poiana	
34. Vălișóra	

II. Protopresbiteratul Mehadie-Orșovei.

1. Mehadia	22. Verindin
2. Plavișevița cu filia	23. Mehadica
3. Tisovița	24. Cuptorea cu filia
4. Ogradena cu filia	25. Crușovet
5. Dobova	26. Iablanita
6. Eșelnița	27. Petnic
7. Orșova	28. Globucraiova
8. Jupanec	29. Lapușnicel
9. Tuferi cu filia <i>Coramnic</i>	30. Bozoviți
10. Topleț cu filia	31. Bănia
11. Birza	32. Borloveni-vechi
12. Peceneșca cu băile erculane ca filii la Mehadia	33. Borloveni-noi
13. Valeabolvașnița	34. Dalboșet
14. Plugova	35. Ghêrbovet
15. Globurêu	36. Lăpușnic
16. Bogolfin	37. Moceris
17. Corniareva	38. Pătaș
18. Cornia	39. Prilipeț
19. Domașnia cu filia	40. Pêrvova
20. Canicea	41. Rudăria
21. Luncavița	42. Șopotul vechiū
	43. Șopotul nou
	44. Prigor cu filia <i>Putna</i> .

III. Protopresbiteratul Lugoșului.

1. Lugoș	5. Harmadia
2. Silha	6. Măguri filie la
3. Hezeriș	7. Cireș-Timiș
4. Tapia	8. Criciova

9. Crivina	21. Sălbăgel
10. Sdióra	22. Sgribești
11. Sacul	23. Dragomirești
12. Jena	24. Scăiuș
13. Găvosdia	25. Zorlenți-mari
14. Lugoșel	26. Visag
15. Oloșag	27. Remete-Pogănici
16. Honoris	28. Nădrag filie
17. Satu-mic	29. Tincova
18. Herendești	30. Căvâran
19. Hodoș	31. Zorlenți-mici.
20. Boldur	

IV. Protopresbiteratul Făgetului.

1. Făget	26. Breazova
2. Băsești	27. Gladna-rom. cu filia
3. Bichigi	28. Gladna-mont.
4. Temerești	29. Zolt
5. Sintesci	30. Lumcani
6. Petrósa	31. Juresci cu filia
7. Povêrgina	32. Botesci
8. Margina cu filia	33. Pogănesci
9. Zorani	34. Sudriaș
10. Coșava cu filia	35. Jupani
11. Nemeșesci	36. Bucoveț
12. Costei	37. Furdea cu filia
13. Homoșdia	38. Hausesci
14. Coșavița filie la Coșava	39. Mutnicul-mic cu filia
15. Crivina	40. Drașinesci
16. Poieni	41. Surducul-mic.
17. Fărășesci	42. Botinesci
18. Tomești	43. Sărăzani
19. Românesci cu filia	44. Birna
20. Goizesci	45. Drinova
21. Curtea	46. Suzani
22. Bătesci	47. Cliciova
23. Brănesci	48. Seceni
24. Jupanesci cu filia	49. Bujor.
25. Băloșesci	

V. Protopresbiteratul Buziașului.

1. Jebel	15. Unip
2. Folea	16. Uliuc
3. Opațița	17. Drașina
4. Birda	18. Sacoșul-ture.
5. Sculea	19. Vucova
6. Șosdia	20. Chevereșul-mare
7. Șipet	21. Sërbova
8. Cadar	22. Hitiaș
9. Dubos	23. Racovița
10. Blajova	24. Căpăt
11. Berini	25. Buziaș
12. Cerna	26. Silagi
13. Stamora-rom.	27. Sinersig
14. Icloda	28. Sacoșul-ung.

VI. Protopresbiteratul Ciacovei.

1. Banloc	9. Macedonia
2. Cebza	10. Obad
3. Denta	11. Omor
4. Fenî	12. Partoș
5. Gaiul-mic	13. Petroman
6. Ghilad	14. Toghier
7. Giulvez	15. Tolvadia
8. Lighet	16. Voiteg.

VII. Protopresbiteratul Verșetului.

1. Butin	13. Percosova
2. Clopodia	14. Rêtișor
3. Costei	15. Șemlacul-mare
4. Ferendia	16. St. Ianoș
5. Gataia	17. Solcița
6. Gherman	18. Straja
7. Ghertiniș	19. Srediștea-mică
8. Grebenaț	20. Vlaicoveț
9. Iabuca	21. Voivodinț
10. Jamul-mic	22. St. Mihai
11. Marcoveț	23. Nicolințul-mare.
12. Mesici filie la Iabuca	

VIII. Protopresbiteratul Panciovei.

1. Ofcea	7. Petrovosela
2. Glogon cu filia	8. Satul-noi
3. Iabuca	9. Dolove
4. Uzdin	10. Mramorac
5. Seleuș	11. Cubin.
6. Alibunar	

IX. Protopresbiteratul Bisericei-albe.

1. Berliste	17. Padina-Matei cu Karlsdorf ca filii la Moldova nouă
2. Bersasca	
3. Biserica-albă	
4. Bogodinț	18. Petrilova
5. Cărbunari	19. Potoc
6. Ciorda	20. Răcășdia
7. Ciuchici	21. Rusova-nouă
8. Coronii	22. Rusova-veche
9. Gornialiubcova	23. Sasca-mont.
10. Iam	24. Sasca-română
11. Iertof	25. Sichevița
12. Iadia	26. Slatina
13. Macovișce	27. Socolariu
14. Mircovaț	28. Vrani
15. Moldova nouă	29. Vraniuț
16. Nicolinți	30. Naidaș.

X. Protopresbiteratul Oraviței.

1. Ciclova-mont.	7. Cârnecca
2. Ciclova-rom.	8. Ciudanovița
3. Agadicî	9. Comorisce.
4. Broșcenî	10. Forotic
5. Cacova	11. Gherlisce
6. Calina	12. Goruia

13. Greovaț	19. Oravița-rom.
14. Jitin	20. Răchitova
15. Giurgiova	21. Secaș
16. Maidan	22. Ticfaniul-mic
17. Mărcina	23. Vărădia.
18. Oravița-mont.	

XI. Protopresbiteratul Bocșa-montană.

1. Bocșa-mont.	16. Fizeș
2. Ocna de fer
(Vaskóh)	17. Jidovini
3. Bogșa-rom.	18. Ramna
4. Vasiova	19. Vermeș
5. Doclin	20. Iersig
6. Biniș	21. Valeapăi
7. Surducul-mare	22. Duleu
8. Moniom	23. Valea mare
9. Călnic	24. Furluc
10. Țerova	25. Dezesci
11. Reșița-mont.	26. Barbos
12. Reșița-rom.	27. Soceni
13. Doman	28. Târnova
14. Cuptóre	29. Ezeris
15. Văliug	30. Dognecea.

Maî departe deslăudatul Congres național român bisericesc în legătură cu acesta nouă arondare a protopresbiteratelor prin decisiul său din 13 Octombrie 1881 Nru prot. 129 a statorit următoarele dispozițiuni generale pentru toate eparchiile:

„I. Protopresbiterul este datoriu să locuiescă în comuna centrală a protopresbiteratului. Dacă însă cu ocaziunea punerii în lucrare a arondării parochia din comuna centrală este ocupată prin alt paroch: protopresbiterul, încât locuiește în protopresbiterat, rămâne în parochia sa, având a ocupa parochia centrală numai după devenirea ei în vacanță; ăra decă locuiește pe teritoriul altui protopresbiterat: are să se mute în comuna centrală fără a ave drept să ocupe parochia centrală.

II. Modul punerii în lucrare a arondării să conere de sinódelor eparchiali.

III. Comunele marginașe, încât și-ar considera vătimate interesele vitali prin acesta arondare, au drept să reclame în termin de un an de zile la Sinodul eparchial. Asupra reclamațiunilor decide Sinodul.“

La acestea se maî adaogă, că prin decisiul congresual Nr. prot. 117 tot din anul 1881 Sinodul nostru eparchial este autoritat, ca în cazul, când comunele bisericești din cercul *Almașului* vor asigura mijlocele de subsistența pentru un protopresbiter și pentru întregul organism al unui protopresbiterat, acele comune să-se separeze și pentru dăsele să-se arondeze un protopresbiterat nou.

Pecând Consistoriul diecesan aduce la cunoștința clerului și poporului credincios nouă arondare a protopresbiteratelor ale diecesei Caransebeșului, totdeodată repetim de nou, că numai *comunele marginașe*

între două protopresbiterate învecinate au dreptul de a reclama contra împărțirii lor la unul sau celălalt protopresbiterat la V. Sinod eparchial ordinariu din anul viitoriu 1887.

Reclamațiunile eventuale au să fie bine motivate și dăsele au să se subșterna înaltului Presidiu al Sinodului eparchial de timpuriu, pentruca să se pôtă dispune eventualele întregiri, ce s'ar maî afla de lipsă pentruca V. Sinod eparchial să pôtă decide în deplina cunoștința a causer.

În fine se observă, că reclamele date și până acum de unele comune bisericești contra împărțirii lor la alt protopresbiterat au a fi reînnoite adecă asemenea reclame au a se însinua de nou către Sinodul eparchial procsim.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 15 Maiu 1886.

În absența Preasânției Sale

P. Episop diecesan:

Filaret Musta m. p.
protosincol.

Sesiunile parochiale din fosta graniță militară nu maî sânt scutite de contribuțiunea de pământ.

Preoțimea parochială din protopresbiteratul gr. or. român al Panciovei adunată în conferința din 25 Iulie a. tr. a fost înaintat la Consistoriul diecesan o petițiune, prin care s'a cerut întervenirea Consistoriului la locurile competente maî înalte pentru acordarea și maî departe a scutirii sesiunilor parochiale de contribuțiunea de pământ. În acesta privință au fost incurs la Consistoriu petițiunii și dela alți preoți din fostul confiniu militariu banatic.

Consistoriul diecesan adunându-și datele necesarif a subșternut încă în 12/24 Decembre a. tr. sub Nr. 672 B. următoarea representațiune către Înaltul Ministeriu ung. reg. de culte și instrucțiune publică:

Înalte Ministeriu ung. reg. de culte și instrucțiune publică!

Majestatea Sa de pie memoriă fericita regină Maria Teresia s'a fost îndurat a demanda cu préinalta rezoluțiune din 25 Septembrie 1769 Administrațiunei de atunci banatice: „ca să se asigneze fie „cărui preot gr. or. fungente în fiecare sat său „oraș o sesiune urbanială întregă liberă de contribuțiune (quod fungenti popae in quolibet pago „integra sessio contributione immunitis attributa sit).“

Acăsta préinaltă dispozițiune s'a esecutat pretutindenea în așa numitul Bănat timișian de atunci, ăra în fostul confiniu militariu banatic acăsta préinaltă dispozițiune a fost receptă atât în legea fundamentală de confiniu din anul 1807, cât și în aceea din anul 1851 care în acăsta privință sună: „fiecăruia preot greco-neunit aflătoriu de facto în „în funcțiune îi compete o sesiune de 34 jughere „scutită de contribuțiune.“

Pe baza acestor determinațiuni legale preoțimea gr. or. din fostul confiniu militariu numit banatic a fost scutită dela plățirea contribuțiunei de pământ după sesiunile parochiali folosite de dânsii până la finea anului trecut 1883.

Deși aceste dispozițiuni ale legii fundamentali confiniari cu ocasiunea provincialisărei n'au fost revocate prin urmare, după nepretensiva noastră părere, ele se află și astăzi în deplină valoare legală; deși prin préinaltul act al provincialisărei s'au ascurat tuturor confesiunelor beneficiile ce le au avut până aci preoții și servitorii lor; deși în fine Majestatea Sa cesară și regie apostolică cu rezoluțiunea s'a din 19 Martiu 1873 publicată prin rescriptul Înaltului Ministeriu ung. reg. de finanțe din 5 Maiu 1873 Nr. 16.805 a binevoit prégrățios a aplacida și mai departe relutul de 3 fl. 15 cr. pentru fiecare jugher ce lipsește din sesiunile parochiali gr. or. și care relut a fost ficsat prin ordinațiunea fostului consiliu belic c. r. din Viena ddto 10 Dec. 1816 Nr. 4362 B. totuși cu întroducerea catastrului nou din începutul anului curent 1884 preoțimea parochială gr. or. din fostul confiniu s'a supus și ea contribuțiunei de pământ după sesiunile parochiali folosite de dânsa, drept dotațiune în loc de salariu fics.

Astfelii preoțimea parochială gr. or. din fostul confiniu militariu unguresc în loc de a i-să ameliora starea ei materială fără de aceia foarte precară și în multe parochii de tot miseră, acésta preoțime se află astăzi împovărată cu nouă sarcini.

De aceea preoțimea parochială gr. or. din fostul confiniu militariu unguresc neconținut a rugat și rógă pe subscrisul Consistoriü, a întreveni la Înaltele locuri, că seü să i-să sustină și mai departe imunitatea ei de contribuțiune pentru sesiuni, seü să i-să aplacideze un relut în măsura aceea, în care are a plăti fiecare preot contribuțiunea de pământ după sesiunea folosită de ea.

Înalte Ministeriu ung. reg. de culte și instrucțiune publică!

Biserica greco orientală din patria noastră Ungaria are de a implini încă o misiune înaltă civilisatorică, după cum a enunciat însuși sêrbătoritul bărbat eminent de stat al patriei noastre Ungaria fostul Ministru ung. reg. de culte și instrucțiune publică, Baronul *Iosif Eötvös*, de aceia toți factorii statului ar avea să ajute și sprijinescă și materialmente pe acésta biserică în împlinirea acesteia grele și înalte chemări a ei. Preoții acestei biserici fiind căsătorii au de a îngriji pentru numeroșii membrii ai familiei lor, ér dotațiunea cea precară, mică și nesecură a lor, precum îi este pré bine cunoscut și Înaltului Ministeriu, în cele mai multe casuri nu ajunge nici măcar spre acoperirea trebuințelor celor mai neapărate dilnice ale lor.

Este dar neccuitabil și dureros, a pune pe acești preoți nouă sarcini aprópe nesuportabile.

De aceea subscrisul Consistoriü al dieceei gr. or. române a Caransebeșului cutéză cu adânc respect a ruga pe Înaltul Ministeriu ung. reg. de culte și instrucțiune publică: că Înaltacelaș se binevoescă a întreveni la Înaltul Ministeriu ung. reg. de finanțe pentru susținerea și mai departe a scutirei preoțimei gr. or. române din diecesa Caransebeșului dela solvirea contribuțiunei de pământ după sesiunile folosite de dânsii ca dotațiune preoțescă cu atât mai vértos, fiindcă acésta scutire se întemează pe rezoluțiuni altisime, ordinațiuni și legi până astăzi nerevocate, și prin urmare aflătóre în deplină putere, seü prin grațioasa acordare a unui relut, seü prin alt órecare mijloc, ce ar puté înlesni preoțimei purtarea acestei sarcini.

Despre dispozițiunile luate întru bunavoință, ne rogăm a fi încunoșcințati spre a mălcomi și linișci pe preoțimea parochială, care neconținut solicitéză la acest Consistoriü acésta afacere vitală a ei. Al Înaltului Ministeriu ung. reg. de culte și instrucțiune publică plecat serv. *Ioan Popasu* m. p. Episcop. Caransebeș, în 24 Decembre 1885.

Rugarea acésta nu s'a încuviințat precum dovedesce următóreia rezoluțiune ministerială:

Ministeriul ung. reg. de finanțe. Nr. 2971. Ilustrisime și Reverendisime Domnule Episcópe! La rugarea Ilustrității Vóstre ddto 24 Decembre 1885 Nr. 672 în cauza scutirei și mai departe a preoțimei gr. or. din fosta graniță militară ungurescă de plățirea dărilor după sesiunile lor parochiale, precum au fost scutită până la finea anului 1883, care rugare mi s'a transpus mie cu nota ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică ddto 7 Ianuaru a. c. Nr. 51.445 ex 1885, — am onóre a încunoșcința pe Ilustritatea Vóstră, că în înțelesul §-lui 17 al préinaltului decret al Majestății Sale Impératului și Regelui Apostolic ddto 9 Iuniu 1872 referitoriü la provincialisarea graniței militare, preoțimea a fost lăsată în favorurile sale de mai înainte până la regularea dărilor de pământ după catastro, și de faptă a și fost scutită de sarcinile dărilor până la finea anului 1883. După ce însé darea de pământ s'a regulat și prin Art. de lege VII din anul 1875 s'a și esecutat, darea ciectată pe baza acesteia, în sensul legii din 1881, Art. XL. §. 2. sa întrodus de deobligătóre și pentru părțile, ce au aparținut la fostele granițe militare și prerogativele avute cu scutirea de sarcinile de dări de pământ cu începutul anului 1884 au încetat.

Din cauzele acestea nu mă aflu în pozițiunea, ca în contra legilor sustătátóre se încuviințez și mai departe scutirea sesiunilor parochiale de plățirea dărilor de pământ.

Primiți asigurarea deosebitei mele stime,
Budapesta în 7 Iuniu 1886.

Contele Szapáry m. p.

Higiena pruncului.

(Continuare dela Nrul 20.)

Versatul sau bubatul.

Veninul versatului se află în răsufările morbosului cu versat și în bubele apătoșe, care sunt pre corp.

În India ostică a fost cunoscut versatul de mult. Acolo venea versatul regulat dela șapte la șapte ani; și acolo au murit numai în anul 1770 3 milioane oameni de versat. Versatul a fost pre timpul acela foarte înspăimântătoriu.

La Indieni, la Chinesi a fost de mult cunoscută vaccinarea sau un contravenin al versatului omenesc. — După multe păcălituri am cunoscut și noi Europeii acest adevăr. — Un anumit *Eduard Jenner* viețuind pe la anul 1749—1823 a propagat cu entuziasm știința contraveninului amintit. Fericita împărătesă și regină, *Maria Teresia*, a petrecut acest morb și a ordonat, după ce mai nainte s'a câștigat teren în Anglia ultuirea cu versat, să se introducă împungerea versatului ca lege (1796) în întregul stat austriac.

Pe ugerul vitelei, a junincei, a vacii se află nu arare ori niscar beșicuțe, care conțin o fluiditate. Beșicuțele acestea seamănă mult puțin cu beșicuțele versatului omenească. — Beșicuțele acestea sunt versat animalic.

Indienii, Arabii, Chinesi au aflat, că versatul animalic e nepericulos.

Ei au venit la aceia idee: de a ultoni cu secretul beșicuțelor dobitocești pe om. Astfel a lovit în cap un morb foarte furios.

Omul ultonit cu versat animalic scapă de versatul omenească. Excepțiunile sunt rare.

În o privință veninul versatului e ca al morbililor, în altă privință nu e așa ușor a se stinge din vesmintele unui individ și stă în ele ani întregi prospet.

Stadii. Cel latent sau ascuns nu arată umbră de morb. Stadiul prevestitoriu începe cu o scuturare puternică de friguri, rar cu mai multe. Durere de cap, durere de șele și spate, curgere de sânge din nas, căldura mare, amețela, slăbiciuni generale, grătă, câte odată vomat, lipsa de pofta de mâncare, somn fugit; pruncii cu delirii, cu frâs, cu crâșniri de dinți, oamenii mari cu năluciri și cu vorbe după ele, cu străcnituri, toate mestecate cu spaime. Acesta este stadiul anunțătoriu al bubatului.

După două după mult trei zile începe stadiul erupției cu puncte roșii în giurul ochilor și al gurei.

Dacă versatul e des, punctele se cam topească și formază pete ca la morbilii. — Petele sunt rădicate. — În coala punctele, presărat eșite lasă între sine pele curată. — Punctele amintite se estind în a două și pe grumadi, pe pept, pe spate și mult

în a treia și pe extremități. — Punctele din ziua primă se prefac în nodurile și așa succesiv se estind ele peste tot corpul morbosului.

După cam trei zile nodurile prime trec în beșicuțe cu fluiditate limpede. — În a patra, în a cincea și apa din beșicuțe e tulbure și beșicuțele stau ca beșici pre corpul morbosului.

Și versatul e un morb de pele, și ca atare pătrunde pelea mucosă a nasului, a gurei, a înghițitorei, a gâtului, întră adânc și chiar comunică cu toate intestinile. — Că versatul domnește pe pelea mucosă ne dovedește și secrețiunea gurei, înghițirea grea, înghițirea dureroasă a mâncărilor, a băturilor, răgușala, tusea etc.

Destul, că nu arare ori pelela mucosă de pe ochi se atacă de versat. — La toate tirgurile întilnim oameni cerșitori, cari separat întrebați fiind și: sîm orb în urma bubatului.

Băgați bine de samă.

Ferbintela versatului presărat slăbește în stadiul erupției. — Versatul acesta nu e periculos. Totuș nu trebuie să avem mare încredere în el. Am atins la morbilii, la scarlatină morburile consecutive. — Și versatul presărat în și după trecere se descarcă din când în când în o grămadă de morburii consecutive, cari pot omori pre care le-a avut.

Pe acest timp versatul cel des e împreanat cu mari ferbinteli.

Acum urmază stadiul cumplit: *stadiul puroiului*. Beșicuțele cu *fluiditate tulbure* conțin puroi. Jurul lor, pelela este roșie vânată aprinsă. — Ea naște bobotind dureri grozave.

Morbosul e schimosit. Cei mai de aproape cunosc numai graiul.

Ici coala încep beșicuțele a plesni, puroiul a se storce, a se usca și a se preface pe suprafața corpului în scórță. — Din nou începe ferbintela scădută a crește. Mulți morboși mor de damba sau gută de inimă. — De multe ori se întâmplă că vasele fine purtătoare de sânge din pele putredesc. Așa se storce sângele în pele și în beșicuțele cu versat. — Acolo stors se închiagă și transpare ochiului privitoriu negru. — Oamenii vorbesc cu *frica mare de bubat negru*. — Câte odată se poate întâmpla, că pelela din jurul versatului se putredescă, să se prefacă în tăciune.

Un astfel de morb epidemic împrăstie spaimă între oamenii sănătoși.

Abea și după grele suferințe vine stadiul exicației sau al uscării. — El lucră cam 12 zile, începând dela stadiul anunțătoriu. Apoi plesnesc pe urmă, internul lor se goleşce, se uscă și preface în scórță. Scórța cade. Cu totul dispar petele cele roșii, care rămasese după căderea scórței pe trup în scurt timp, petele, cari nu au pătruns adânc pelela. Pătrunde versatul adânc pelela, și versatul e des,

gropi rotunde rămân pentru totă viața în față. Gropile scilpesc alb. — Vărsatul batjocurește în câteva săptămâni fața cea mai frumoasă. — *Furia vărsatului e puternică.*

În urmă aprinderea pelei de tot grozavitate poate naște trepte și punți dela nas către urechi, cu un cuvânt peste totă fața. — Punți de pe, de carne și omul poate de multe ori baga ușor degetul între și sub ele. *Vrând nevrând omul cu inima nobilă tremură la un astfel de aspect.*

Regule sanitare. De minune și cu un succes frapant sunt regulile sanitare. Cea mai de căpetenie mai folosită regulă este ultuirea pruncilor cu vărsat animalic. Tote statele cultivate lucrează din respectul în asta privință și fac dispozițiuni considerabile pentru micșorarea acestei epidemii. Misiunea medicilor, a preoților, a învățătorilor este a învăța și propaga adevărul în poporul economic, a arăta folosul ultuirei, ba în timp de epidemie a pune la inima oamenilor năcăjiți exemplele triste de mortalitate, a-le dovedi, că o națiune poate să se stingă de pe fața pământului, dacă nu ascultă de regulile sanitare. Pe scurt le amintesc:

Fie care prunc după o etate de trei luni se ultuește cu vărsat animalic.

De pruncii ultuiți cu vărsat animalic nu se legă cu una cu două și lesne vărsatul omenesc.

Fapt e, că și oamenii cu vărsat animalic primesc din când în când vărsat omenesc. Vărsatul acesta se arată foarte blând și numai din deuce morboși mure unul. La din contră nouă bubați neultuiți mor și unul rămâne schimosit. Cercetările serioase ale datelor statistice în astfel de cazuri nu glumesc.

Ca la morbilii, ca la scarlatină sunt și la vărsat a se isola cei bolnavi de cei sănătoși. Persoanele care grijesc de morbosii să fie corpulente și tari în suflet. Cafă albă ca mijloc de încorajare, vin, beuturi spirituoase în proporțiune moderată și o preumblare de câteva ore pe zi scutesc mult de lipirea vărsatului. Oamenii fricoși inclinază spre morburii lipicioase și ele se lipesc îndată de ei.

Părul capului e cuibul morburilor lipicioase. Veninul lipicios planat (suspendat) în atmosfera morbosului se legă de per și așa se transportă la oamenii sănătoși. Acel venin se legă mai departe și de părțile corpului neacoperite cu vestminte, se legă de mâni, de față etc.

Spre a stărpi veninul amintit al vărsatului omenii, cari știu și nu vreau să aducă, se ducă morbul din casă în casă spală mânele, părul capului, eventual fiind desculți la cel cu vărsat, își spală picioarele cu săpun în leșie.

În urmă sunt a-se lua în considerațiune vestmintele.

În panură, postav, cojoc și căciuli păturoase prinde veninul, ce planază în atmosfera morbosului, rădăcini și se transportă ușor la oamenii sănătoși.

Pănura, postavul se ferb în leșie, căciulele cojocile se afumă cu puciosă. Așa scăpăm aici de un venin, ce des omoră.

Paele din pat precum și alte unelte fără preț atinsă de aerul bolnavului după însănătoșare sau morțe se ard, chilia se aerisază, pereții se văruesc, podelele se spală cu leșie ferbinte.

Aflu de lipsă a repeta, că ultuirea cu vărsat animalic nu dă scut durabil. Adaog, că de regulă alungă infecționarea bubatului omenesc ultuirea cam de cece ani și nu arare ori indiviți, care numai odată au fost ultuiți, îi veți preumblându-se fără a-le păsa prin epidemii crunte de vărsat. Și așa în cetăți, în sate cum se arată numai epidemia acesta veți medicii ultuind și mamele cu pruncii în brață, junii, bărbați curând se alergând spre casa comună. Toți se ultuesc acolo a două ore. Procedura asta se numește *reultuire, revaccinare.*

Noi vedem, că toți recruții, care sunt neultuiți se ultuesc, ba chiar copilandrii, cari vreau să intre în un institut militar, au să producă pentru primirea lor un testimoniu, că sunt împunși cu vărsat animalic. Frica de acesta epidemie face, că dacă se arată ea și soldații se reultuesc atât în Austro-Ungaria cât și în alte state culte.

Luând datele statistice a mână ne convingem, nemergând mai departe, ca în secolul trecut în Europa noastră a omorât epidemia vărsatului, *patru sute mii de oameni pe an.* Tot atâta au fost batjocuriți și însemnați de vărsat.

Acum ascultând de regulile sanitare mai că ne putem lăuda cu mortalitatea, cu neexistarea epidemiilor de vărsat.

În Austria se dau premii însemnate prin guvern medicilor, cari dovedesc un număr mare de prunci ultuiți. În Ungaria statul solvește de cece cruceri și jumătate pentru fie care prunc ultuit cu succes.

O ordinațiune veche dispune, că la fie care casă, în care domnește vărsatul, să se pună pe pereți o tablă de lemn cu astfel de inscripțiune: *Aici se află bubat omenesc.* Regulele sanitare, care se îndeplinesc acum, au dat uitareii acesta dispozițiune.

Lumina ochiului se scutește mai bine de furia vărsatului prin cataplasme reci de apă. Un ștergariu gros muiat în apă rece stors bine împăturat apoi de patru ori, pus pe ochi, schimbat prin altul din un șofeiu cu apă dela cinci la cinci minute, oprește procesul bubatului și vederile morbosului rămân neatinsă. Tot cu cataplasme reci scutim și fața obrazului de schimosiri. În urmă alămie storsă în apă și apă rece de beut alineză infierbințela, un straiu ușor pentru acoperirea corpului morbos, o temperatură de 16° Réaumur, legatul mânelor cu pânză moale, veche, fină ca fața să fie cruțată de șgărieturi acestea le recomandă știința medicinală.

Etă cum merge cu ultuirea:

Pruncii din o comuna dela trei luni in sus se ultuesc de medic cu vërsat animalic. Acești prunci se umple de bubat acolo unde au fost ei ultuiți. Datina ne arată dela cotul ambelor mâni acea regiune. Locul împuns cu vërsat animalic se preface în a treia și în o pată roșie, în a patra și în un nodurel, în a cincea în o beșicuță.

Acuma boboteșce pelea din jurul beșicuței două zile și implënduse cu fluiditate, medicul o sparge în a șeptea și cu vârful unui instrument ascuțit întins în zama aceea împunge cu precauțiune suprafața peleii din regiunea amintită.

Dr. Leo Mureșan

Varietăți.

Foia oficială a armatei a publicat următorul autograf al Majestății Sale Împăratului, adresat arhiducelui Albrecht:

Îubite Dnule unchiu, mareșal arhiduce Albrecht!

Cu cunoscuta - *Vă bunăvoință și zel neobosit* ați întreprins în timpul mai recent în Bosnia și Erțegovina o călătorie osteniciosă și astfel V-ați agonisit de nou un drept pentru *recunoștință* Mea.

Raportele date de DV. asupra relațiilor și spiritului trupelor dislocate acolo, a cultivării lor, precum și a serviciilor prestate pe teren pur militar și cultural, M-au umplut cu înaltă *mulțămire*.

Corpul al 15, în compozițiunea sa reprezentând întrăga armată, lucră în modul cel mai demn în spiritul de mult probatelor tradițiuni ale armatei, care sub toate împrejurările cu o rară fidelitate de datorințe și lăpădare de sine, a fînut la înălțime vađa tronului și a monarchiei și care își va împlini înalta misiune și în viitorii.

Schönbrunn, 7 Iuniu 1886.

Francisc Josif m. p.

DI subjude **Gavriil Simon** este denumit de *jude regesc* pentru cercul Bozovići. Ii gratulăm din inimă.

† **Regele Bavariei, Ludovic al II-lea**, avënd mania de a zidi necontentit castelurii elegante și pompöse și a fost încărcat lista sa civilă cu datorii de mai multe milioane de florini. Atât mania acesta de a zidi necontentit cât și neglijerea în timpul din urmă a împlinirii datorințelor lui de domnitoriu au îndemnat pe membrii casei domnitoare din Bavaria și pe Ministrii țerei, a cerceta mai deaprobe starea sufletescă a regelui. Părerea celor mai renumiți medici psihiatri din Bavaria au declarat starea sufletescă a regelui de alterată seú tulburată. Deci s'a instituit o regința. ăra regele, la cererea sa, a fost strămutat în castelul Berg, în al căruia parc se află și o parte a lacului Starnberg. Regele preumblându-se prin parc împreună cu medicul seú *Gudden*, sări se ra în 13 Iuniu nou a. c. în lac și se înneacă împreună cu medicul *Gudden*, carele sărise în apă, pentruca să scape pe rege de sinucidere. Acesta catastrofă s'a putut

întâmpla numai așa, că medicul a împlinit dorința regelui, de a se preumbla prin parcul castelului de astădată fără suită și fără servitori. Târziu cătră mezul nopții s'au aflat în lac cadavrele ambilor înnecați, care apoi în ziua următoare au fost aduse la Monaco, capitala Bavariei. Înurmëntarea se va face sëmăbătă la o ora cu solemnitățile îndatinat. De rege s'a proclamat, conform ordinei de succesiune, fratele regelui răposat, prințul *Oton*, carele însă din nefericire asemenea este alienat de mai îndelungat timp. Deci prințul reginte *Luitpold*, unchinl celor doi regi nefericiți, va conduce și mai departe frânele guvernului regatului.

Alegerea celor 13 reprezentanți în consiliul comunal al orașului Caransebeș are negreșit să se facă *Marți* în 22/10 Iuniu a. c. Avis ddlor alegători.

Redactoriul foiei diecesane plecând la Sibiiu ca deputat la Congres, pe timpul absențarei sale din Caransebeș a avut bunătața dl asesoriu și ref. cons. *Ioan Ionaș* a lua asupra sa redactarea acestei foii.

Convocare. Prin aceasta se convocă adunarea generală a despărțemântului Ciacovei a „Reuniunii învătătorilor români gr. or. dela școlele conf. din diecesa Caransebeșului“ pe $\frac{25}{7}$ Iuniu Iuliu a. c. la 9 ore a. m. în localitatea școlei române din Ciacova, la carea adunare se vor pertracta: 1. Raportul presidiului despre starea și activitatea despărțemântului. 2. Raportul cassarului. 3. Raportul bibliotecariului. 4. Propunerea comembrului *Romul Ancușă* primită în ședința comitetului reuniunii din 6/18 Februarii a. c. privitoare la ameliorarea salarelor învătătorești, carea propunere e publicată în „Foia diecesană“ Nr. 15 pag. 7. 5. Tractate practice din unele obiecte de învătămënt. 6. Licuidarea restanțelor cu fiecare membru ordinar al despărțemântului. 7. Propunerii din partea membrilor.

La acesta adunare se invită cu totă stima toți membrii acestui despărțemënt, precum și toți iubitorii de promovarea cultrei și a învătămëntului poporului român.

Ghilad, în 4/16 Iuniu 1886.

Aureliu Dragan, președ. despărț.

16—1

CONCURS.

An der griechisch-orientalisch-romänischen Schule in Ruszkberg ist die Stelle eines Lehrers der ersten Classe mit Beginn September 1886 zu besetzen.

Die Bezüge sind 350 fl. öst. Währ. Jahresgehalt in monatlichen Decursiv-Raten, 20 Kubikmeter hartes Scheitholz, Naturalwohnung oder das entsprechende Quartiergeld.

Bewerber um diese Stelle müssen die Lehrerpräparandie absolvirt haben, die gesetzliche Qualifikation zum Lehramte besitzen, sowie nebst der romanischen der deutschen und ungarischen Sprache mächtig sein.

Ausserdem muss der Bewerber die Fähigkeiten besitzen den gr. or. Kirchengesang versehen zu können.

Gesuche sammt Zeugnisse sind bis **15. Juli 1886** an die *Patronatsvertretung des Kronstädter Bergbau- und Hütten-Actien-Vereines in Ruszkberg* einzusenden.